



Káró Nóra

Az ügyeleti munka (tanóra előtt, szünetekben, tanórán, szabadidős programok esetében). Beteg, sérült gyermek felügyelete, baleset megelőzési tudnivalók.

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Általános pedagógiai asszisztensi feladatok

A követelménymodul száma: 1283-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-003-50

AZ ÜGYELETI MUNKA (TANÓRA ELŐTT, SZÜNETEKBEN, TANÓRÁN, SZABADIDŐS PROGRAMOK ESETÉBEN). BETEG, SÉRÜLT GYERMEK FELÜGYELETE, BALESETMEGELŐZÉSI TUDNIVALÓK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Részlet egy általános iskola és diákotthoni eseménynaplójának bejegyzéséből:

Az 1. osztályos K. Hanna a reggeli érkezéskor ismét sírt, amikor elkészönt édesanyjától. A későbbiekben semmilyen, a társaitól eltérő magatartást nem mutatott.

H. Kristóf a matematika órán feltűnően nyugodt, passzív volt. Jelenleg a betegszobában ápolják.

A nagyszünetben V. Botond lelökte T. Ágit a mászóka 3. fokáról. Ágit látta orvos, ficamot állapított meg. Amíg nem jött érte a szülő, vizes ruhával borogattam. V. Botond viselkedését jeleztem az osztályfőnöknek.

Az alsó tagozatosok "szabad délután" keretében állatkertbe mentek. Minden rendben zajlott.

Milyen szerepe, feladata van ezeknél a történeteknél, eseményeknél a pedagógiai asszisztensnek?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

ÜGYELET (AZ ÜGYELETEK FAJTÁI)

1. Reggeli gyülekező

A reggeli gyülekező nagyon meghatározó mind az intézmény, mind a tanuló számára. Az otthoni közegből vagy a kollégiumból érkezik a tanuló. Ez az időszak a ráhangolódás a tanulásra. Az ügyeletes személyre is sok feladatot ró; nevelési lehetőségek és váratlan helyzetek egyaránt adódnak. A pedagógusnak nyitva kell tartania "receptorait", hogy észrevegyen olyan dolgokat, melyek meghatározóak lehetnek a nap hátralévő részében is. A reggeli gyülekezéskor legfőképp az első osztályosokra kell ügyelni, hiszen ők az iskola legfiatalabb tanulói. Az új környezetbe (iskolába, osztályba, kollégiumba) való beilleszkedésük még lehet, hogy nem sikerült egészen. Az ő figyelmüket ilyenkor el kell terelni a szülőről, a szülői házról. Ez történhet beszélgetés, mesék, játék segítségével. A reggeli fogadtatás azért fontos, mert egész nap során kihat a gyerekekre. Elég csak egy mosoly, egy kedves gesztus; a gyermek ebből már érzi a szeretetet. Érzi, hogy itt várják, és szívesen foglalkoznak vele.

Az intézménybe csak egészséges tanuló érkezik. Fertőző betegségben szenvedő gyermek nem tartózkodhat közösségben. Ha ilyen tapasztal, a szülőt azonnal értesíteni kell. Megérkezéséig a gyermeket el kell különíteni egészséges társaitól. Fertőző betegségből meggyógyult diák csak az orvos által kiállított "közösségbe mehet" igazolással érkezik az intézménybe.

2. Óraközi szünetek

Az óraközi szünetek pihenésre és felkészülésre szolgálnak. Ezekben az időszakokban a tanulók kikapcsolódnak, az előző órán történeteket maguk mögött hagyják, és felkészülnek a következő órára. Ez a felkészülés mind elméletileg, mind gyakorlatilag szükséges. Ebben a ráhangolódási fázisban fontos szerepe van a pedagógiai asszisztensnek. Egyrészt koordinálja a szünetben végzett tevékenységeket, másrészt ellenőrzi a tanulókat és felszereléseiket. Általában két különösen fontos szünet van az iskolákban (bár ez intézményenként változó):

- Tízórai szünet

Ez a szünet általában hosszabb, mint a többi. Ekkor van lehetősége a diáknak elfogyasztania tízórait. Fontos, hogy ez milyen körülmények között történik. Szoktassuk rá a tanulókat, hogy az ennivalót az osztályban (vagy ebédlőben) asztalnál ülve tányéron, szalvétán fogyasszák el. A pedagógiai asszisztens figyeljen oda arra, hogy mindenki étkezik-e. Ha látja, hogy valamelyik diák nem eszik, kérdezzen rá, hogy mi az oka ennek. Amennyiben nem kap egyértelmű választ, győződjön meg róla, hogy van-e mit ennie a gyermeknek. Az éhes diák nem tud megfelelően koncentrálni a tanórákon sem. Illetve lehet más probléma is a háttérben (családi okok, nem megfelelő törődés stb...). Erről tájékoztatni kell az érintett pedagógust/pedagógusokat is (osztályfőnököt, gyermekvédelmi munkatársat, stb.).

- Nagyszünet

Ez a szünet is hosszabb a többinél. Ekkor van hosszabb idő levegőzésre a szabadban. Télen általában csak ebben a szünetben mennek ki a diákok az udvarra, játszótérre. Az udvari/játszóterei játékoknál sok nevelési, gondozási teendő van. A pedagógusnak minden érzékszervére szüksége van ehhez a felügyelethez, mégsem lehet minden szerencsétlenséget kivédeni.

A legfontosabb az írott és íratlan szabályok ismertetése és betartatása a diákokkal minden esetben!

A játszótéri játék 10 alapszabálya, amit minden körülmények közt be kell tartani:



1. ábra. Iskolai játszótér

1. A gyerekek az életkori sajátosságainak megfelelő játékokkal játszanak! (A nagyok zavarhatják a kicsiket és fordítva.)
2. A gyerekek számára az ismeretlen játékeszközök biztonságos használatát mindig előbb be kell mutatni. Egy nagyobb, ügyes gyerek is bemutathatja – ez jó motiváció, és gyakran az ügyes gyerek a dicsérő szavak hatására segíti a kezdőt abban, hogy ő is ügyes legyen. A pedagógus is segíthet, vagy ha mód van rá, akkor részt vehet a játékban.
3. Pozitívan kell hatni a gyerekekre! Soha ne mondjuk neki, hogy ügyetlen, ne hasonlítsuk egy másik gyerekhez, negatívan. Soha ne vetítsünk elé negatív képet, *(például: – „Kapaszkodj, mert leesel!”)*. Töröljük a szótárból ezeket az ostoba mondatokat. A helyes motiváló mondatok ilyenek: – *Két kézzel kapaszkodj!* – *Figyeld a lábadat, hogy a rúdra lépj!* – *Az az ügyes gyerek, aki... tudja csinálni!* stb.

4. A futó–fogó játékokat lehetőség szerint füves, vagy puha, homokos részen gyakoroltassuk! Ha a gyerek véletlenül elesik, akkor nem sérti fel magát, míg a salakos, térköves, vagy betonos részeken igen.
5. Kerékpározni, műanyag motorral menni, rollerezni és görkorizni csak az erre kijelölt területen szabad, vigyázva egymás testi épségére. A balesetek elkerülése érdekében mindenki használjon bukósisakot, térd- és könyökvédőt valamint megfelelő öltözetet.
6. A lengőhintákat csak figyelmesen közelítsék meg! Ha többen szeretnének egyszerre hintázni, osszák fel úgy az időt, hogy mindenki sorra kerülhessen.
7. A csúszda veszélyeit mindig felügyelje pedagógus! – Sajnos, a csúszdát minden életkorú gyerek használja felváltva. A kicsik könnyen ellesik a rossz példát a nagyoktól. Ne engedjük a ketten csúszást, az arccal előre csúszást vagy hogy egymást túl közel kövessék – mindig várják meg, míg leér a másik, akkor induljanak el.
8. Különösen figyeljünk a mászókára! A gyerekek gyakran a játék hevében nem veszik észre, ha egy náluk kisebb gyermek érdekeit megsértik. Ezeket a konfliktusokat a nevelőknek kell, elsimítani a gyerekekkel együtt.
9. A mászókákról le lehet esni – de azért mászunk fel rájuk, mert ez kihívást jelent! Ne rettegjünk feleslegesen, amíg a gyerekek vidáman "tarzanosznak" valamelyik mászókán. A mászókák valóban lehetnek veszélyesek, valóban le is eshet róluk a gyerek. Ám ha figyel arra, hogy ne lépjen mások kezére–lábára, hogy ne lökje meg a többi mászókázt, hogy ne előzzön durván, vadul kisebb gyereket, akkor bizony ügyesedhet a mászókákon. Az aggodás helyett inkább emlékeztessük, hogy figyeljen játszótársaira is.
10. A homokozó különleges terep. A kisebb gyerekek előszeretettel szórják szerteszét: mások szemébe, egymás hajába, stb. Míg a nagyobbak egész alagútrendszereket építenek és féltik a kicsiktől. Lényeges, hogy a homok szórása és a rombolás minden korosztálynak tilos., Az egész piciknek segítsünk építeni kis tortát, amit aztán lerombolhat. A nagyok építményét azonban tisztelni kell!

3. Tanórán

A tanórán csak nagyon ritka esetben kell ügyelnie a pedagógiai asszisztensnek. Erre akkor van példa, ha valami váratlan helyzetben az intézmény vezetője külön megkéri erre. A tanórán a pedagógus segítőtje. Az ő instrukciói és az előre megbeszéltek alapján végzi tevékenységét.

4. Szabadidős programok

A modern oktatási rendszerek egyik fő jellemzője, hogy az iskola mind jobban átfogja a tanulók egész élettevékenységét, s ennek jegyében gazdag lehetőségeket biztosít a szabadidő értelmes eltöltésére. A szabadidős tevékenységekhez általában konkrét nevelési célok is kapcsolódnak:

- a találékonyság fejlesztése;

¹ Forrás: http://www.harmonet.hu/csalad_otthon/20134–tragikus–baleset–a–jatszoteren–odafigyelessel–elkerulheto–lett–volna!.html (2010. július 10.)

- a kíváncsiság fejlesztése tapasztalati úton;
- kommunikációfejlesztés információs technikák használatával;
- a test megismerése (fizikai és sporttevékenység révén, az egészségre nevelés különféle formái által);
- művészi és kulturális tevékenységi formák iránti érzékenység és kíváncsiság fejlesztése;
- iskolai eredmények javítása;
- a közösségi és az állampolgári létre nevelés.

Az iskolai élethez kapcsolódó szabadidős programoknak két nagy csoportja van:

- **Iskolai szabadidős programok:**

Az iskolai szabadidős tevékenységek célja gyakran a részképességek fejlesztése: *éneke, zene, tánc, sport, manuális tevékenységek*. A foglalkozások célja, hogy a gyerekek megtanulják úgy megközelíteni a művészetet, hogy rájöjjenek, mi a szép, ráismerjenek önmagukra, tisztelni tudják társukat, növekedjen érzékenységük, a foglalkozások során fölébredjen az alkotás vágya.

- **Iskolán kívüli szabadidős programok**

Az iskolán kívüli programok jelentősége igen nagy, hiszen a világ akkor tágul ki a diákok számára, ha megismerik az iskolán, családon kívüli világot (*színházlátogatás, kirándulás, városnézés, múzeum, sportesemény stb.*). Érdemes a programok után megbeszélni a látottakat, tapasztaltakat, érzéseket.

A szabadidős programok felosztása más szempontok alapján is történhet:

- *A szabadidős programban részt vevők száma szerint*
 - Egyéni tevékenység
 - Csoportos tevékenység
- *A tevékenység helyszíne szerint*
 - Zárt térben végzett tevékenység
 - Szabadban végzett tevékenység
- *Művelői tevékenységi formája szerint*
 - Aktív tevékenység
 - Passzív tevékenység
- *A tevékenység helyszíne szerint*
 - Falusi vagy kistélepülésen végezhető program
 - Nagyvárosi program

A szabadidős programok megszervezéséhez és lebonyolításához egyaránt szükséges a pedagógus és/vagy pedagógiai asszisztens jelenléte. A kisebb gyermekek biztonsága érdekében amúgy is szükség van felnőtt felügyeletére. A kérdés inkább az lehet, milyen mértékben és milyen formában kerüljön sor a felnőtt közreműködésére. A közreműködés fázisai az alábbiak lehetnek:

- Program megszervezése
- Program előkészítése a gyermekeknél (ráhangolódás, szükséges előzetes ismeretek megbeszélése)
- Helyszínre való eljutásban való részvétel
- Felügyelet a program ideje alatt
- Program végeztével való visszautazás segítése
- A program megbeszélése, feldolgozása a tanulókkal közösen

A BETEG GYERMEK

1. A leggyakoribb gyermekbetegségek

A gyógypedagógiai asszisztensnek ismernie és felismernie kell a leggyakoribb fertőző gyermekbetegségeket:

Bárányhimlő (varicella)



2. ábra. Bárányhimlős kisfiú

Az egyik leggyakoribb fertőző gyermekbetegség. A bárányhimlő cseppfertőzéssel terjed, főként a gyermekkor betegsége, hiszen az emberek 85–90%-a már ekkor átesik a fertőzésen, de felnőtteket is sújthat. A megbetegedés védeltséget – immunitást – biztosít, tehát a beteg többé nem kapja el a betegséget. Járványok kialakulása leginkább a téli és tavaszi hónapokra jellemző.

Tünetek:

- Hólyagos, erősen viszkető kiütés, amely a törzsön jelenik meg először, és azután átterjed a karra, lábra, az arcra és a fejre, még a nyálkahártyákon, például a szájban is megjelenhetnek. A kiütések kezdetben kiemelkedő, rózsaszínű pontok, majd gyorsan folyadékkal telt hólyagocskákká válnak.

- Nem túl magas láz: 37,5–38,5 °C.
- A beteg 1–2 napig rosszul érezheti magát.
- Étvágytalanság.
- Hasfájás, hányás.

Lefolyása

A lappangási idő 12 – 21 nap, a betegség lefolyási ideje 1–2 hét. A beteg már kb. 4 nappal a kiütések megjelenése előtt fertőz, és egészen addig továbbadhatja a betegséget, amíg az összes hólyag be nem pörkösödött. A hólyagok helyén öt nap múlva jelennek meg pörkök, melyek kb. 2 hét alatt tűnnek el fokozatosan. A gyógyulás tökéletes. A kiütések nem hagynak heget, kivéve, ha elvakarják őket, vagy ha begyulladnak.

Kezelése

- A bárányhimlőre igazán hatékony gyógyszer nincs, a betegnek meg kell várnia, míg az immunrendszere megküzd a betegséggel. A legtöbb esetben nincs szükség orvosi beavatkozásra, és a betegség otthon kezelhető.
- Tartsuk a kiütéseket tisztán és szárazon.
- Minden nap zuhanyozzunk, de ne töltsünk sok időt a tus alatt. Fürdés után alaposan itassuk szárazra bőrt.
- Ne kenjük semmivel a kiütéseket, különben hegesednek és himlőhelyeket hagynak maguk után.
- Fontos a bőséges folyadékfogyasztás, és a pihenés.
- Orvoshoz kell fordulni, ha a bőr, a tüdő, vagy a fül begyullad, ilyenkor antibiotikus kezelés válik szükségessé. Ha a gyermek lázas, hány és erősen köhög, valamint a kiütések magán a szemén is megjelennek, nem csupán a szemhéjon, szintén érdemes a gyermeket orvoshoz vinni.

Megelőzés

A bárányhimlő ellen nincs védőoltás– Az egyedüli megelőzés a fertőzött személlyel való érintkezés elkerülése

Skarlát (vörheny)

A leggyakoribb fertőző gyermekbetegség, régi nevén vörheny. Ugyanaz a kórokozó okozza, ami a gennyes torokgyulladást, a mandulagyulladást és az ótvart: a Streptococcus pyogenes nevű baktérium. Cseppfertőzéssel terjed, valamint használati tárgyak útján, főleg szoros közösségekben, például iskolákban, óvodákban. A betegséget nagyobb gyermekek, sőt felnőttek is elkapathatják. Sajnos, ellentétben a fertőző gyermekbetegségek többségével, a skarlátot többször is el lehet kapni, mivel nem alakul ki életre szóló védettség.

Tünetei:

- Garatgyulladás, mely torokfájással jár. A gyerek nehezen nyel és étvágytalan.

- Láz, mely legtöbbször 39 C körüli, vagy még magasabb.
- Hányás.
- Kezdetben fehér lepedék a nyelven, mely később élénkpirossá válik, ezt "málnanyelvnek" nevezik.
- Apró, vörös, bársonyos kiütések a bőrön – innen származott a betegség régi neve a vörheny. Ez elsősorban a gyerek törzsén alakul ki, és kifejezett a hajlatokban, valamint a nyomásnak kitett helyeken. Tapintásra csiszolópapírszerűek, megnyomva elfehérednek. Ha a száj körül látható ilyen elváltozás, ezt "tejszakállnak" nevezik.
- A kiütések elmúltával a bőr hámlani kezd.

Lefolyása:

A betegség 2-4 napos – néha több – lappangás után kezdődik, kezdetben csak a láz és a kifejezett torokfájdalom kínozza a gyermeket. A láz kezdete után 2-3 nap múlva jelentkezik a vörös skarlátkiütés. A kiütések ritkán viszketnek. A betegség végén, egy-két héttel a kezdet után, a tenyéren és a talpon néha lehámlik a bőr.

Kezelése:

A skarlátos gyermek gyógyszer nélkül is gyógyulhat, de antibiotikummal (a penicillin) a skarlát kifejezetten jól gyógyítható. A panaszok nagyfokú csökkenése már 12-24 óra múlva érezhető! A súlyos szövődmények lehetősége, és a könnyű gyógyíthatóság miatt, minden esetben forduljunk orvoshoz a fenti panaszok esetén.

Megelőzés:

A skarlát ellen még nem sikerül hatékony védőoltást feltalálni.

Rózsahimlő (rubeola)

Elsősorban nagyobb gyermeket megtámadó gyakori vírusos (rubeolavírus) betegség, mely cseppfertőzéssel terjed.

Tünetei:

- Apró, rózsaszín, kissé kiemelkedő kiütések, melyek a fül mögött vagy az arcon kezdődnek, majd onnan terjednek át a test többi részére. A foltok egymással nem érintkeznek.
- Duzzadt nyirokcsomók, főleg a fül mögött.
- Ízületi fájdalmak, melyek – különösen fiatal nőknél – meglehetősen erősek lehetnek.
- A beteg a kiütések előtti néhány nap rosszul érezheti magát.
- Hőemelkedés.

Lefolyása:

A lappangási idő általában 14– 21 nap, a bevezető tünetek annyira gyengék, hogy legtöbbször csak a kiütés megjelenése hívja fel a figyelmet a betegségre. A kiütések 1–5 napig tartanak, majd a bőr lehámlik. A betegséget kísérő ízületi fájdalmak akár 14 napig is megmaradhatnak. A rubeolás gyermek a kiütések megjelenése előtti ötödik naptól a megjelenés utáni negyedik napig fertőző.

Kezelése:

A betegség ideje a gyermek maradjon otthon, de legalább a kiütések feltűnése utáni negyedik napig, hiszen addig fertőző. Szükség esetén fájdalomcsillapító is szedhető.

Megelőzés:

Mivel a rubeola a terhes nőknél nagyon súlyos betegség lehet, előnyösebb, ha gyermekek – különösen a kislányok – még gyermekkorukban átveszik rajta, és így megszerzik az immunitást. A rubeolafertőzés egyszeri lezajlása egész életre szóló immunitást nyújt.

Kanyaró (morbilli)

Az egyik legfertőzőbb, nyállal terjedő vírusos betegség, mely elsősorban gyermekeknél fordul elő. Mivel a vírus közvetlen közelről rendkívül fertőző, el kell különíteni a gyermeket, majd azonnal forduljunk orvoshoz.

Tünetei:

- A testhőmérséklet lassan emelkedni kezd – még a 40 fokot is elérheti.
- A légutak, a nyaki nyirokcsomók begyulladnak, a szemek könnyessé, vörössé válnak.
- Erős nátha, láz, orrfolyás, száraz köhögés.
- A száj nyálkahártyán parányi vörös foltok jelennek meg.

Lefolyása:

A száj nyálkahártyán parányi vörös foltok jelennek meg, amelyeket a betegségre jellemző fehér gyűrű, az úgynevezett Koplik-folt fog közre. A kórokozók inváziója után a negyedik és ötödik napon szabálytalan foltok, vörös kiütések jelentkeznek, melyek lassan a teljes testfelületet elborítják. A kiütések a fülek mögött kezdődnek, majd az arcra terjednek, a következő napokon szétterjednek az egész törzsre és a karokra. A gyógyulás kezdetét a bőr hámlása jelzi. A hatodik nappal a kiütések halványodni kezdenek, majd egy hét után minden tünet eltűnik. A kiütések rózsaszín foltokat hagyhatnak.

Kezelése:

- A gyermeket fektessük ágyba, pihentessük, amíg lázas beteg.
- Jó, ha a betegség ideje alatt elkerüli az erős fényt.
- A magas lázat lázcsillapítókkal kell kezelni.
- A köhögést bármilyen vény nélkül kapható szerrel kezelhetjük.

- A kanyaróra nem létezik gyógyszer. Az antibiotikumok nem használnak, mert ez egy vírusos betegség, de hasznosak, ha baktériumok okozta fülgyulladás, vagy tüdőgyulladás komplikálja a betegség lefolyását.

Megelőzés:

A védőoltás a legjobb védelem, és az esetek kb. 95%-ában hatékony.

Influenza

Minden kétséget kizáróan az influenza a leggyakoribb fertőző betegség. Alapvetően három vírus, az A, a B és a C, illetve ezek altípusai és különböző változatai, mutánsai okozzák az évente visszatérő, akár járványos méreteket is öltő megbetegedéseket.

Tünetei:

- Az influenza vírus elszaporodását a szervezetben rendszerint hidegrázás és láz jelzi.
- A testhőmérséklet hirtelen nagyon magasra, akár 40 C fokra is felszökhet.
- Gyakran orrfolyás és torokfájás kíséri az első tüneteket.
- A végtagokban jelentkező izomfájdalom is jellegzetes tünet.
- Fáradtság, levertség, fejfájás, szédülés, köhögés és hasmenés is gyakran előfordul az influenza során.

Lefolyása:

Az influenza és a megfázás tünetei hasonlóak, mégis két külön betegségről van szó. Az influenza tünetei gyorsan alakulnak ki, és jobban megviselik a szervezetet. Komolyabb fertőzésnek tartják az influenzát, mint a meghűlés.

Kezelése:

- Az influenza ágyynyugalmat igényel.
- A betegség első 4-5 napján nem ajánlott közösségbe menni, mert az influenza vírusa erősen virulens és fertőző; könnyen átterjedhet másokra, és komolyabb járvány alakulhat ki.

Megelőzés:

Az influenza megelőzésének legfőbb módja az oltás.

2. Elsősegélynyújtás, sérülések ellátása az intézményen belül

- **Az elsősegélynyújtásról általában**

Az elsősegélynyújtás a pedagógiai asszisztensnek is, mint minden embernek nemcsak erkölcsi, de törvényben előírt kötelessége is. Erről a Büntető Törvénykönyv is intézkedik:

"172. § (1) Aki nem nyújt tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) A büntetés bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a sértett meghal, és életét a segítségnyújtás megmenthette volna.

*(3) A büntetés bűntett miatt három évig, a (2) bekezdés esetén öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a veszélyhelyzetet az elkövető idézi elő, vagy ha a segítségnyújtásra egyébként is köteles."*²

- **Általános szabályok**

A laikus elsősegélynyújtás a beteg, vagy sérült gyermek ellátásának első és igen fontos láncszeme, de sosem helyettesítheti az orvosi ellátást. Az elsősegélynyújtás alapvető feladatai a közvetlen életveszély elhárítása, szükség esetén újraélesztés, távolabbi életveszély elhárítása (pl.: az elvérzés megakadályozása), továbbá a szervkárosodások kivédése. Az elsősegélynyújtó személynek, esetünkben a pedagógiai asszisztensnek határozott fellépést kell tanúsítania. Meg kell akadályoznia a pánikot, és megteremteni az elsősegélynyújtás optimális feltételeit, pl. eltávolítani a diákokat.

A helyszín biztosítása természetesen nem lehet a beavatkozás gyorsaságának rovására. A pedagógiai asszisztens csak olyanra vállalkozzon az elsősegélynyújtás során, amihez ért, illetve amit biztosan meg tud oldani. Az alapvető feladatok ellátása után gondoskodni kell a további segítségről, tehát a mentők értesítéséről.

Orvosi beutaló nélkül is hívható mentő baleset, eszméletvesztéses rosszullét és mérgezés esetén. Az Országos Mentőszolgálatot mindig pontosan kell tájékoztatni a balesetet szenvedett egyén adatairól és a baleset körülményeit, a betegség súlyosságát is közölni kell.

- **Újraélesztés**

- ² Forrás: Büntető Törvénykönyv 172. §

AZ ÜGYELETI MUNKA (TANÓRA ELŐTT, SZÜNETEKBEN, TANÓRÁN, SZABADIDŐS PROGRAMOK ESETÉBEN). BETEG, SÉRÜLT GYERMEK FELÜGYELETE, BALESETMEGELŐZÉSI TUDNIVALÓK

Az alapvető életműködések (légzés, keringés) megszűnésével megkezdődik a halál folyamata, amelynek első négy perces szakaszát klinikai halálnak nevezzük. Ezen idő alatt az agysejtek még nem károsodnak visszafordíthatatlanul az oxigénhiánytól, és ha eközben megkezdődik az újraélesztés, van esély az élet folytatására. A légzés vizsgálatára az egyetlen biztos szempont a mellkas illetve a has ritmikus süllyedésének és emelkedésének megléte. Ezt kellően levetkőztetett betegnél megtekintéssel vizsgáljuk (tükör és vattaszálás módszerek megbízhatatlanok). A keringést csakis a nyaki főütőér kitapintásával vizsgálhatjuk. Ezt a gége és a fejbiccentő izom között négy ujjunkkal tapinthatjuk. Amennyiben a légzés megszűnt, haladéktalanul, de nem kapkodva meg kell kezdenünk az újraélesztést.

Az újraélesztés ABC-je a következő:

- A** = átjárható légutak,
- B** = befúvásos lélegeztetés,
- C** = circulatio (keringés) helyreállítása,
- D** = drogok (gyógyszerek).

- Eszméletlenség

Eszméletlenségnek nevezzük azt az állapot-romlást, amikor megtartott szívműködés és légzés mellett az idegrendszer ingerelhetősége megszűnik. Tehát **a beteg fény, hang, fájdalom ingerekre nem reagál, izmai tónustalanok. Ilyenkor teendők a beteg stabil oldalfekvésbe való juttatása, kivéve gerincsérülés esetét.** Állandóan figyelemmel kell kísérnünk a beteg légzését és keringését, mert ezek bármikor leállhatnak. Az oldalfekvésre azért van szükség, hogy a szinte mindig bekövetkező hányás ne okozzon fulladást azáltal, hogy a hányadék a légcsőbe kerül. Eszméletlenség esetén mindenféle úgynevezett "élesztési eljárás" (pl. ammónia szagoltatása, hideg víz, stb.) felesleges és ártalmas!

- Sebzések

Sebzésnek nevezzük a bőr, vagy nyálkahártya, illetve az ezek alatt levő szövetek folytonosságának megszakadását mechanikus, kémiai, hő, sugárzás, illetve elektromos behatásra. *A sebek fajtái a következők:*

1. Metszett, vagy vágott seb: éles tárgy okozta, éles, sebszélű, többnyire erősen vérző seb. Fertőzésveszély viszonylag csekély.
2. Zúzott seb: a leggyakoribb, tompa tárgy okozza. Vérzés kismértékű, de nagy a fertőzés veszélye és a fájdalom. A zúzott seb enyhe formája a horzsolás, amely csak a bőr felületét érinti.
3. Szúrt seb: lehet be-, vagy áthatoló. A vérzés csekély, de igen nagy a fertőzés veszélye.
4. Szakított seb: tátongó, nagy sebfelület, erős vérzés, nagy fájdalom.
5. Harapott seb: lehet emberi vagy állati harapás, nagy a fertőzési lehetőség és a fájdalom.

6. Lőtt seb: minden lőtt seb eleve fertőzöttnek tekintendő.

Teendők:

Cél: a másodlagos fertőzés megakadályozása és a vérzés csillapítása. A seb környékét meg kell tisztítanunk, biztosan fertőzött sebeknél amennyire lehetséges magát a sebet is. A tisztítás mindig a sebtől elirányuló mozdulatokkal történjen. Tisztítására legjobb biztos eredetű vizet használni, a sebbe benzint tenni tilos! A seb környékét le kell jódolni és steril fedőkötést alkalmazni. A sebből könnyen ki nem mosható idegen testet eltávolítani nem szabad. Vattát a sebre tenni vagy sebhintőport a sebbe szórni tilos! Ez utóbbi megakadályozza a sebszélak összetapadását és az elsődleges sebgyógyulást. Kézszűrőknél célszerű mindig levenni a beteg gyűrűit, vagy karóráját, mert a végtag beduzzadása után ezek már nem távolíthatók el. Amennyiben a seb ellátásához ruhadarab eltávolítása válik szükségessé, úgy a beteget mindig az ép oldal felől kell vetkőztetni. Minden sebzésnél fennáll a belső sérülés gyanúja is.

- Vérzések

A sebzések nagy részénél fellép a vérzés is. Ennek fajtái: hajszáleres, visszeres, vivőeres, (vagy ütőeres).

1. A hajszáleres vérzés többnyire spontán csillapodik, hacsak a beteg nem szenved véralvadási zavarban. Ellátása a fedőkötés.

2. A visszeres (vénás) vérzés esetén sötétvörös színű, nagy mennyiségű vér távozik. Nagy az elvérzés veszélye. Ellátása: nyomókötés. Ez úgy készül, hogy a sebet steril gézzel fedjük, a géz fölé keményebb vattacsomót vagy összetekert pólyát helyezünk, majd szoros pólyázással biztosítjuk a kellő nyomást. Szorítókötés alkalmazása szigorúan tilos!

3. Vivőeres (artériás) vérzés esetén a szív működéssel egyidejűleg lüktető, élénk-piros vért veszít a beteg, mely könnyen okozhat elvérzést. Ellátása: vagy az előbb leírtak szerinti nyomókötés, vagy olyan esetben, ha nyomókötés nem helyezhető fel, (arc, nyak, kulcsfont feletti artéria) ujjal kell a vérző erez az alatta levő csontozathoz hozzányomni. Hónaljából, vagy térdhajlatból eredő vérzésnél a hajlatba gézgombócot helyezhetünk és a végtagot arra ráhajlítjuk. Általános szabály, hogy a vérző testrész lehetőleg a test többi részéhez viszonyítva magasabban legyen. Szorítókötés alkalmazása itt is szigorúan tilos!

4. Orrvérzés: általában magas vérnyomás vagy az orr nyálkahártyában levő értágulatok megrepedése okozza. Teendők: a beteg a fejét hajtsa előre és két ujjával az orrszárnyakat legalább öt percig szorítsa össze. Amennyiben ez hatástalan, úgy géztampon behelyezése indokolt.



3. ábra. Orrvérzés megszüntetése

5. Fülvérzés: többnyire koponyasérülés jele! Tamponálni tilos.

- **Áramütés**

Az áramütés következtében izomgörcsök, szívmegállás, légzésbénulás léphet fel. Szükség esetén tehát az újraélesztés szabályai szerint kell eljárni. Az áramütött megközelítése előtt tisztáznunk kell, hogy a balesetes teste feszültség alatt van-e még, vagy sem. 1000 V feletti feszültségű áramkörből való mentésre ne vállalkozzunk! (Tűzoltóság, Elektromos Művek).

- **Zúzódás, rándulás, ficam**

Zúzódás: A szövetek megszakadása jön létre a bőr épen maradása mellett. Vérömleny, duzzanat, fájdalom, működési zavar alakul ki. Teendő: nyugalomba helyezés, borogatás.

Rándulás: A széthúzó erő legyőzi a szövetek ellenállását és azok rövid időre túlzottan megnyúlnak. Tünetek és ellátásuk lényegében az előbbiekkal.

Ficam: Az ízületet alkotó csontvégek közül az egyik a helyzetét kórosan megváltoztatja. Megszűnik az ízület rugalmas rögzítettsége is. Teendő: az ízületet a sínzés szabályai szerint kell rögzíteni, tilos a helyzetével kísérletezni!



4. ábra. Ficam sínbe helyezve

- **Törések**

Megkülönböztetünk nyílt és zárt törést. Az elsősegély nagy jelentőségű! Megakadályozhatja a vérzést, fertőzést, sokkot. Tilos törésgyanú esetén az eltört csontok mozgatása, igazgatása! A végtagot rögzítenünk kell oly módon, hogy a két szomszédos ízület mozgása is gátolt legyen. (bot, faágak, sítalp stb.) segítségével. Amennyiben nem végtagot alkotó csont törik, ép testrészhez kell rögzítenünk. Bordatörésnél a mellkas körülkötése, vállövi töréseknél háromszögletű kendővel a nyakhoz való rögzítés a helyes megoldás. Nyílt törés esetén, amikor a bőr folytonossága megszakad és seb is keletkezik, szükség esetén vérzést is kell csillapítanunk és a fertőzést megakadályoznunk.³

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Játsszák el egy társával az esetfelvetés első szituációját; Ön legyen a pedagógiai asszisztens!

Az 1. osztályos K. Hanna a reggeli érkezéskor ismét sírt, amikor elköszönt édesanyjától. A későbbiekben semmilyen, a társaitól eltérő magatartást nem mutatott.

Gondolja végig, hogy a reggeli gyülekezéskor mire (és kire) kell odafigyelnie a pedagógiai asszisztensnek!

2. Tervezzen meg egy iskolán kívüli szabadidős programot a kezdetektől (megszervezés) egészen a program befejezéséig (tanulókkal való megbeszélés)! A tervezés minden részleténél térjen ki a pedagógiai asszisztens feladataira! A program az alábbi kritériumoknak feleljen meg: csoportos tevékenység, szabadban végzett tevékenység, aktív tevékenység, falusi vagy kistelepülésen végezhető program!

3 Forrás: <http://www.freeweb.hu/cziti/elseg.htm> (2010. július 14.)

Lined writing area with a large diagonal watermark reading "MUNKANYAG" (Draft).

MUNKAANYAG

3. Gondolja végig, hogy milyen veszélyeket rejt egy játszótér! A pedagógiai asszisztensnek mire kell fokozottan figyelnie egy ilyen szituációban?
4. Miből állapítja meg, hogy egy tanuló influenzás? Milyen intézkedéseket tesz influenza gyanús tanuló esetében?
5. Szituációs játék: *Végezzen újraélesztést egy társán! Hogyan jár el helyesen?*

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A reggeli gyülekező nagyon meghatározó mind az intézmény, mind a tanuló számára. Az otthoni közegből vagy a kollégiumból érkezik a tanuló. Ez az időszak a ráhangolódás a tanulásra. Az ügyeletes személyre is sok feladatot ró; nevelési lehetőségek és váratlan helyzetek egyaránt adódnak. A pedagógusnak nyitva kell tartania "receptorait", hogy észrevegyen olyan dolgokat, melyek meghatározóak lehetnek a nap hátralévő részében is. A reggeli gyülekezéskor legfőképp az első osztályosokra kell ügyelni, hiszen ők az iskola legfiatalabb tanulói. Az új környezetbe (iskolába, osztályba, kollégiumba) való beilleszkedésük még lehet, hogy nem sikerült egészen. Az ő figyelmüket ilyenkor el kell terelni a szülőről, a szülői házról. Ez történhet beszélgetés, mesék, játék segítségével. A reggeli fogadtatás azért fontos, mert egész nap során kihat a gyerekekre. Elég csak egy mosoly, egy kedves gesztus; a gyermek ebből már érzi a szeretetet. Érzi, hogy itt várják, és szívesen foglalkoznak vele.

2. feladat

Példa egy lehetséges megoldásra:

Program: Délutáni kirándulás a közeli kiserdőbe.

Program megszervezése: Kijelölöm a program idejét, meghatározom, a pontos időpontot. Értesítem a szülőket.

Program előkészítése a gyermekekkel (ráhangolódás, szükséges előzetes ismeretek megbeszélése): Megbeszélem a gyerekekkel a részleteket. Összekapcsolom a programot a tananyaggal. Megbeszéljük, hogy milyen növényeket, állatokat fogunk látni, mit kell hozniuk a programra, milyen ruha szükséges stb...

Helyszínre való eljutásban való részvétel: Az erdőbe először busszal megyünk, aztán gyalog folytatjuk utunkat. A buszmegállóban fegyelmzetten várakoznak, beszélgetnek a gyerekek. A buszon való utazás során remek alkalom kínálkozik nevelési helyzetekre: átadjuk helyünket az idősebbeknek és a kismamáknak, nem hangoskodunk, nem eszünk, stb... Gyaloglás során (ha több pedagógus kíséri a csoportot) az egyik nevelő a sor elején megy, a másik pedig hátul. Ha van még nevelő, akkor ő középen menjen. Figyeljünk, hogy ne maradjanak le a gyerekek; mindig várjuk be a többieket. Ha úttesten megyünk át, akkor azt az átkelést felnőtt irányítsa! Figyelmeztessük a gyermekeket, ha veszélyhelyzetet észlelünk, de ok nélkül ne szóljunk rájuk. Pl.: ne nyúljanak be a kerítésen a kutyához, stb...

Felügyelet a program ideje alatt: A program ne a fegyelmezésről szóljon, hanem arról, hogy mindenki jól érezze magát. Kössük le a gyerekek figyelmét beszélgetéssel, játékkal, közös étkezéssel. Adhatunk játékos feladatot is, amit majd a program végén közösen ellenőrzünk. Pl. Írjátok le a felismert növények, állatok nevét. Esetleg rajzot is készíthetnek.

Program végeztével való visszautazás segítése: A visszautazásra ugyanazok a szabályok érvényesek, mint odafelé. Arra figyeljünk, hogy a szülőkkel pontosan tisztázzuk a gyermek hazajutását, ha az eltér a megszokottól (mikor és hol várják stb.).

A program megbeszélése, feldolgozása a tanulókkal közösen: Fontos, hogy adjunk lehetőséget a gyerekeknek, hogy élményeiket megbeszélhessék egymással és velünk. Ha feladatot adtunk a kiránduláson, akkor azt ellenőrizzük vagy beszéljük meg.

3. feladat

A játszótéri játék 10 alapszabálya, amit minden körülmények közt be kell tartani:

1. A gyerekek az életkori sajátosságaiknak megfelelő játékokkal játszanak! (A nagyok zavarhatják a kicsiket és fordítva.)
2. A gyerekek számára az ismeretlen játékeszközök biztonságos használatát mindig előbb be kell mutatni. Egy nagyobb, ügyes gyerek is bemutathatja – ez jó motiváció, és gyakran az ügyes gyerek a dicsérő szavak hatására segíti a kezdőt abban, hogy ő is ügyes legyen. A pedagógus is segíthet, vagy ha mód van rá, akkor részt vehet a játékban.
3. Pozitívan kell hatni a gyerekekre! Soha ne mondjuk neki, hogy ügyetlen, ne hasonlítsuk egy másik gyerekhez, negatívan. Soha ne vetítsünk elé negatív képet, (például: – „Kapaszkodj, mert leesel!”). Töröljük a szótárból ezeket az ostoba mondatokat. A helyes motiváló mondatok ilyenek: – *Két kézzel kapaszkodj!* – *Figyeld a lábadat, hogy a rúdra lépj!* – *Az az ügyes gyerek, aki... tudja csinálni!* stb.
4. A futó-forgó játékokat lehetőség szerint füves, vagy puha, homokos részen gyakoroltassuk! Ha a gyerek véletlen elesik, akkor nem sérti fel magát, míg a salakos, térköves, vagy betonos részeken igen.
5. Kerékpározni, műanyag motorral menni, rollerezni és görkorizni csak az erre kijelölt területen szabad, vigyázva egymás testi épségére. A balesetek elkerülése érdekében mindenki használjon bukósisakot, térd- és könyökvédőt valamint megfelelő öltözéket.
6. A lengőhintákat csak figyelmesen közelítsék meg! Ha többen szeretnének egyszerre hintázni, osszák fel úgy az időt, hogy mindenki sorra kerülhessen.
7. A csúszda veszélyeit mindig felügyelje pedagógus! – Sajnos, a csúszdát minden életkorú gyerek használja felváltva. A kicsik könnyen elesik a rossz példát a nagyoktól. Ne engedjük a ketten csúszást, az arccal előre csúszást vagy hogy egymást túl közel kövessék – mindig várják meg, míg leér a másik, akkor induljanak el.
8. Különösen figyeljünk a mászókéra! A gyerekek gyakran a játék hevében nem veszik észre, ha egy náluk kisebb gyermek érdekeit megsértik. Ezeket a konfliktusokat a nevelőknek kell, elsimítani a gyerekekkel együtt.

9. A mászókákról le lehet esni – de azért mászunk fel rájuk, mert ez kihívást jelent! Ne rettegjünk feleslegesen, amíg a gyerekek vidáman "tarzanoznak" valamelyik mászókán. A mászókak valóban lehetnek veszélyesek, valóban le is eshet róluk a gyerek. Ám ha figyel arra, hogy ne lépjen mások kezére-lábára, hogy ne lökje meg a többi mászókázót, hogy ne előzzön durván, vadul kisebb gyereket, akkor bizony csak ügyesedhet a mászókákon. Az aggodás helyett inkább emlékeztessük, hogy figyeljen játszótársaira is.

10. A homokozó különleges terep. A kisebb gyerekek előszeretettel szórják szerteszét: mások szemébe, lányok hajába, stb. Míg a nagyobbak egész alagútrendszereket építenek és féltik a kicsiktől. Lényeges, hogy a homok szórása minden korosztálynak tilos, és a rombolás szintén. Az egész piciknek segítsünk építeni kis tortát, amit aztán lerombolhat. A nagyok építményét azonban tisztelni kell!

4. feladat

Influenza

Tünetei:

- Az influenza vírus elszaporodását a szervezetben rendszerint hidegrázás és láz jelzi.
- A testhőmérséklet hirtelen nagyon magasra, akár 40 C fokra is felszökhet.
- Gyakran orrfolyás és torokfájás kíséri az első tüneteket.
- A végtagokban jelentkező izomfájdalom is jellegzetes tünet.
- Fáradtság, levertség, fejfájás, szédülés, köhögés és hasmenés is gyakran előfordul az influenza során.

Kezelése:

- Az influenza ágynyugalmat igényel.
- A betegség első 4-5 napján nem ajánlott közösségbe menni, mert az influenza vírusa erősen virulens és fertőző; könnyen átterjedhet másokra, és komolyabb járvány alakulhat ki.

Teendők:

A beteg gyermeket elkülönítem társaitól. Értesítem a szülőket, hogy vigyék haza illetve orvoshoz gyermeküket. A szülők megérkezéséig a beteg szobában fekszen a gyermek. Szükség esetén kapjon lázcsillapítót. Sok folyadékot itatok vele.

5. feladat

Először megállapítom, hogy lélegzik-e. A légzés vizsgálatára az egyetlen biztos szempont a mellkas illetve a has ritmikus süllyedésének és emelkedésének megléte. Ezt kellően levetkőztetett betegnél megtekintéssel vizsgáljuk. Amennyiben a légzés megszűnt, haladéktalanul, de nem kapkodva meg kell kezdenünk az újraélesztést. Az újraélesztés ABC-je a következő:

A = átjárható légutak,

B = befúvásos lélegeztetés,

C = circulatio (keringés) helyreállítása,

D = drogok (gyógyszerek).

MUNKANYELVI

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Döntse el (és írja a vonalra) az alábbi állításokról, hogy **igaz** vagy **hamis**!

A skarlátot a Streptococcus pyogenes nevű baktérium okozza. _____

A bárányhimlő nem fertőz a kiütések megjelenése előtt. _____

A kanyaró gyógyulásának jót tesz a napfény. _____

Az influenza jellegzetes tünete a végtagokban jelentkező izomfájdalom. _____

A rubeolafertőzés egyszeri lezajlása egész életre szóló immunitást nyújt. _____

A kanyaró a terhes nőknél nagyon súlyos betegség lehet. _____

A skarlátos gyerek nehezen nyel és étvágytalan. _____

2. feladat

Egészítse ki az alábbi szöveget az odailő helyes kifejezéssel!

A laikus elsősegélynyújtás a _____, vagy _____ gyermek ellátásának első és igen fontos láncszeme, de sosem helyettesítheti az _____ ellátást. Az elsősegélynyújtás alapvető feladatai a közvetlen _____ elhárítása, szükség esetén _____, távolabbi életveszély elhárítása (pl.: az _____ megakadályozása), továbbá a szervkárosodások kivédése. Az elsősegélynyújtó személynek, esetünkben a pedagógiai asszisztensnek _____ fellépést kell tanúsítania. Meg kell akadályoznia a _____, és megteremteni az elsősegélynyújtás optimális feltételeit, pl. _____ a diákokat.

A _____ biztosítása természetesen nem mehet a beavatkozás _____ rovására. A pedagógiai asszisztens csak olyanra vállalkozzon az elsősegélynyújtás során, amihez ért, illetve amit biztosan meg tud oldani. Az _____ feladatok ellátása után gondoskodni kell a további segítségről, tehát a _____ értesítéséről.

Orvosi beutaló nélkül is hívható mentő _____, eszméletvesztéses _____ és _____ esetén. Az Országos Mentőszolgálatot mindig pontosan kell tájékoztatni a balesetet szenvedett egyén _____ és a baleset _____, a betegség _____ is közölni kell.

3. feladat

Dolgozzanak párban! Mutassa be társán a következő vérzések, sérülések helyes ellátását!

- Hajszáleres vérzés
- Orrvérzés
- Hónaljból eredő vérzés
- Rándulás
- Ficam
- Csuklótörés

4. feladat

Húzza alá az alábbiak közül, a melyik a pedagógiai asszisztens feladata szünetekben!

- virágok locsolása
- tízóraiás ellenőrzése
- segítség a kézmosásnál
- segítség a házi feladat elkészítésében
- kávéfőzés a pedagógusoknak
- fénymásolás a következő óra anyagához
- a diákok értékeinek őrzése
- beteg gyermek őrzése
- játék a tanulókkal
- telefonálás a szülőknek
- beszélgetés a gyerekekkel
- adminisztráció végzése
- takarítás az osztályteremben
- szemléltető eszköz készítése
- a tanulók figyelmeztetése a szép és kulturált beszédre
- szemét összeszedése a folyosón
- szemét összeszedetése a tanulókkal
- az iskola postájának kézbesítése
- cserecipő használatának ellenőrzése
- cserecipő letakarítása

5. feladat

Kösse össze az összetartozókat!

AZ ÜGYELETI MUNKA (TANÓRA ELŐTT, SZÜNETEKBE, TANÓRÁN, SZABADIDŐS PROGRAMOK ESETÉBEN). BETEG, SÉRÜLT GYERMEK FELÜGYELETE, BALESETMEGELŐZÉSI TUDNIVALÓK

Vágott seb ♦	♦ lehet emberi vagy állati eredetű
Zúzott seb ♦	♦ lehet be vagy áthatoló
Szúrt seb ♦	♦ tatózó sebfelület
Szakított seb ♦	♦ éles tárgy okozta
Harapott seb ♦	♦ eleve fertőzöttnek tekintendő
Lőtt seb ♦	♦ tompa tárgy okozza

6. feladat

Töltse ki a táblázatot értelemszerűen! Írja a számokat a megfelelő helyre!

bárányhimlő skarlát rózsahimlő kanyaró influenza

1. A kiütések kezdetben kiemelkedő, rózsaszínű pontok, majd gyorsan folyadékkal telt hólyagocskákká válnak.
2. Alapvetően három vírus, az A, a B és a C okozza a megbetegedést.
3. Többször is el lehet kapni, mivel nem alakul ki életre szóló védettség.
4. A száj nyálkahártyán parányi vörös foltok jelennek meg, amelyeket a betegségre jellemző fehér gyűrű, az úgynevezett Koplik-folt fog közre.
5. A kiütések 1–5 napig tartanak, majd a bőr lehámlik.
6. A hólyagok helyén öt nap múlva jelennek meg pörkök, melyek kb. 2 hét alatt tűnnek el fokozatosan.
7. Gyakran orrfolyás és torokfájás kíséri az első tüneteket.
8. Apró, rózsaszín, kissé kiemelkedő kiütések, melyek a fül mögött vagy az arcon kezdődnek, majd onnan terjednek át a test többi részére. A foltok egymással nem érintkeznek.
9. A légutak, a nyaki nyirokcsomók begyulladnak, a szemek könnyessé, vörössé válnak.

10. Kezdetben fehér lepedék a nyelven, mely később élénkpirossá válik, ezt "málnanyelvnek" nevezik.

7. feladat

Olvassa el figyelmesen az alábbi szituációt! Írja le, hogy milyen pedagógiai asszisztensi feladatokat lát ebben a helyzetben!

A 2.a osztály befejezte a házi feladat elkészítését. Összepakolják iskolatáskájukat, cipőt váltanak, elindulnak az iskolával szemben található játszótérre. Noémi és Vera rögtön célba veszik a homokozót. Peti elsőként mászik fel a mászóka tetejére, és onnan kiabál társainak, hogy kövessék őt. Megindul néhány gyerek a mászókán. Megy a versengés, hogy ki lesz Peti után a következő a mászóka tetején. A gyerekek egymást lökdösve haladnak fölfelé. Kinga a padon ülve szomorkodik, érte ilyenkor már szokott jönni anyukája. A hintánál nagy a hangzavar: "Én akarok Áronnal hintázni!", "Te már régóta hintázol, engedj mást is!" "Én tegnap se hintáztam!". A csúszdánál sincs nyugalom; a bátrabbak fejjel lefelé csúsznak. A kerítésen túl megjelenik néhány szülő...

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

igaz, hamis, hamis, igaz, igaz, igaz, hamis, igaz

2. feladat

Beteg, sérült, orvosi, életveszély, újraélesztés, elvérzés, határozott, pánikot, eltávolítani, helyszín, gyorsaságának, alapvető, mentők, baleset, rosszullét, mérgezés, adatairól, körülményeit, súlyosságát

3. feladat

- Hajszáleres vérzés: *fedőkötés.*
- Orrvérzés: *a beteg a fejét hajtsa előre és két ujjával az orrszárnyakat legalább öt percig szorítsa össze. Amennyiben ez hatástalan, úgy géztampon behelyezése indokolt.*
- Hónaljból eredő vérzés: *a hajlatba gézgombócot helyezhetünk és a végtagot arra ráhajlítjuk.*
- Rándulás: *teendő: nyugalomba helyezés, borogatás.*
- Ficam: *az ízületet a sínezés szabályai szerint kell rögzíteni, tilos a helyretétellel kísérletezni.*
- Csuklótörés: *a végtagot rögzítenünk kell oly módon, hogy a két szomszédos ízület mozgása is gátolt legyen. (bot, faágak, stb.) segítségével.*

4. feladat

tízóraizás ellenőrzése, segítség a kézmosásnál, fénymásolás a következő óra anyagához, beteg gyermek őrzése, játék a tanulókkal, telefonálás a szülőknek, beszélgetés a gyerekekkel, adminisztráció végzése, szemléltető eszköz készítése, a tanulók figyelmeztetése a szép és kulturált beszédre, szemét összeszedetése a tanulókkal, cserecipő használatának ellenőrzése

5. feladat

Vágott seb → éles tárgy okozza

Zúzott seb → tompa tárgy okozza

Szúrt seb → lehet be vagy áthatoló

Szakított seb → tátongó sebfelület

Harapott seb → lehet emberi vagy állati eredetű

Lőtt seb → eleve fertőzöttnek tekintendő

6. feladat

Töltse ki a táblázatot értelemszerűen! Írja a számokat a megfelelő helyre!

bárányhimlő	skarlát	rózsahimlő	kanyaró	influenza
1, 6	3, 10	5, 8	4, 9	2, 7

6. feladat

Egy lehetséges megoldás:

- *Házi feladat ellenőrzése*
- *Segítség a táska összepakolásánál*
- *Cipőváltásra való figyelmeztetés, ellenőrzése*
- *Közlekedésnél segítségadás, felhívni a figyelmet a közlekedési szabályok betartására*
- *A homokozó különleges terep. A kisebb gyerekek előszeretettel szórják szerteszét: mások szemébe, lányok hajába, stb. Míg a nagyobbak egész alagútrendszereket építenek és féltik a kicsiktől. Lényeges, hogy a homok szórása minden korosztálynak tilos, és a rombolás szintén. Az egész piciknek segítségünk építeni kis tortát, amit aztán lerombolhat. A nagyok építményét azonban tisztelni kell!*
- *A mászókákról le lehet esni – de azért mászunk fel rájuk, mert ez kihívást jelent! Ne rettegjünk feleslegesen, amíg a gyerekek vidáman "tarzanoznak" valamelyik mászókán. A mászókákat valóban lehetnek veszélyesek, valóban le is eshet róluk a gyerek. Ám ha figyel arra, hogy ne lépjen mások kezére-lábára, hogy ne lökje meg a többi mászókázt, hogy ne előzzön durván, vadul kisebb gyereket, akkor bizony csak ügyesedhet a mászókákon. Az aggodás helyett inkább emlékeztessük, hogy figyeljen játszótársaira is.*
- *A padon szomorkodó Kingával beszélgetni, megvigasztalni, esetleg a szülővel felvenni a kapcsolatot, érdeklődni, hogy mikor érkeznek, stb...*
- *A hintánál érdemes sorrendet megbeszélni, párokat kialakítani, időkorlátot szabni. Az éppen nem hintázók közül valakit meg lehet kérni, hogy nézze az időt, legyen felelőse a közösen felállított szabályok betartásának.*
- *Sajnos, a csúszdát minden életkorú gyerek használja felváltva. A kicsik könnyen ellesik a rossz példát a nagyoktól. Ne engedjük a ketten csúszást, az arccal előre csúszást vagy hogy egymást túl közel kövessék – mindig várják meg, míg leér a másik, akkor induljanak el.*
- *Az érkező szülőknek átadjuk gyermeküket az aktuális információkkal ellátva.*

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

http://www.harmonet.hu/csalad_otthon/20134-tragikus-baleset-a-jatszoteren-odafigyelessel-elkerulheto-lett-volna!.html (2010. július 10.)

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Fnnw2yv3cdcj:www.oki.hu/cikk.php%3Fkod%3D2003-04-vt-Mihaly-Iskolások.html+szabadid%C5%91s+programok+iskola&cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu> (2010. július 12.)

<http://drimmun.com/gyermekbetegsegek/index.php> (2010. július 12.)

<http://www.freeweb.hu/cziti/elseg.htm> (2010. július 14.)

Büntető Törvénykönyv 172. §

AJÁNLOTT IRODALOM

Heckl, Reiner W. : Rehabilitáció és betegápolás

Siklós László: Gyerekek veszélyben

<http://www.banki.hu/~tk/segedanyagok/altalanos-pedagogia/nevtan.pdf> (2010. július 10.)

A(z) 1283-06 modul 003-as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
54 140 01 0000 00 00	Gyógypedagógiai asszisztens
52 140 01 0000 00 00	Pedagógiai asszisztens

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
10 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató